

ЗМІНИ У СИСТЕМНОМУ ПІДХОДІ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У НІМЕЧЧИНІ В 1933-1939 РР.

Шкільна освіта в Німецькій імперії була продуктом авторитарної бюрократичної держави. Учителі суворо дотримувалися чітко сформульованих навчальних планів, які були складені ще в доіндустріальний період. Існувала жорстка дисципліна, яка більше підходила для казарми, ніж для школи.

Після падіння імперії та проголошення Веймарської республіки у школах зросла роль батьків, їх стали спонукати більше займатися вихованням дітей. Післяшкільна діяльність також розквітла, спонукалося створення гуртків та спортивних секцій. Пропагувався індивідуалізм дитини як особистості. Молодіжний рух розвинув ідею про те, що вчитель має бути не лише посередником у передачі знань, а лідером молоді, активно брати участь у позакласній діяльності.

Прихід до влади націонал-соціалістів ознаменував собою початок особливої епохи в історії Німеччини, періоду, коли радикальні концепції про співіснування держави та суспільства прийшли на зміну традиційним уявленням. Кожна сфера життя мала бути під контролем держави, основоположним напрямком якої була ідеологія нацизму.

Програма об'єднання суспільства не оминула таку важливу сферу, як сфера освіти, охоплюючи простір від народних шкіл до університетів. Націонал-соціалісти вважали освітню сферу гарантією зміцнення та подальшого існування свого режиму.

Виховання німецького народу націонал-соціалістами прирівнюється до найважливіших завдань сучасності, заявляв А. Гітлер.

З моменту свого заснування Націонал-соціалістична робітничка партія Німеччини (далі НСРПН) активно пропагувала політично організовану зневагу до раціональних, гуманістичних духовних традицій західної цивілізації та німецького народу. По суті, відбувалося видозмінення всіх традиційних цінностей німців. Засуджувалися ліберально-гуманістичні ідеї, які за час існування Веймарської республіки стали основоположними у шкільній освіті та вихованні [1]. Засуджувався індивідуалізм, нав'язувався колективізм. Расизм, антисемітизм, шовінізм стали активно нав'язуватися учням учителями, які стали заручниками системи або дійсно поділяли погляди нацистів.

Бувши по суті неуком, який погано навчався в школі та залишався на наступний рік, не зумів вступити до Академії образотворчих мистецтв, А. Гітлер демонстрував не тільки свою недовіру до академічної освіти, а й відкрито виявляв зневагу до науки та всього інтелектуального. У «Мойй боротьбі», у своїх промовах і статтях він неодноразово наголошував на необхідності пропаганди нової орієнтації освіти, відмови від академізму.

Головним було політичне виховання молоді, яке культивувало не тільки її відданість державі, але й неминуче включало такі чинники, як расове мислення, формування характеру, фізична (пізніше військова) підготовка. Важливість останнього неодноразово підкреслював сам Гітлер. Освіта в сучасному розумінні займала другорядні позиції, демонстрування інтелектуальності засуджувалося.

Звісно, що в усій освітній системі нацистів, з самого раннього віку існувало расове виховання. Прикладом расового виховання є, наприклад, такий епізод. На уроці математики вчитель запитує: «Скільки $2 + 3$ »? Йому відповідають: «Шість». Тоді вчитель у відповідь каже: «Це неправда, так думають тільки євреї, у німців $2+3=5$ ».

Відбулася повна трансформація системи освіти. Школа була поділена на три частини. Спочатку всі діти чотири роки відвідували державну школу. Тоді можна було вибрати: вчитися ще чотири роки в народній школі, шість років у середній школі або

вісім у повній середній школі. Пізніше з'явився вищий ступінь народної школи, в якій могли навчатися особливо обдаровані учні.

Окрім цього, існували елітні школи, націонал-соціалістичні школи, які готували у своїх стінах майбутню на думку нацистів еліту – партійних бонз та військових. Для навчання в них була обов'язкова належність до Гітлер'югенду (молодіжна нацистська воєнізована організація).

Значною (з часом домінуючою) була роль Гітлер'югенду. Більшість молодіжних організацій перейшло під патронаж Гітлер'югенду і по суті стали його частиною, це – Юнгфольк, Юнгмедель, Союз німецьких дівчат.

Гітлер'югенд також мав велике значення для сфери освіти, оскільки був поставлений на позицію органу, який поряд зі школою та сім'єю відповідав за фізичне, духовне та розумове виховання молоді в дусі бути готовими служити божевільним планам А. Гітлера. Гітлер'югенд чітко контролював зміст і обсяг програми навчання. Кожна зі сторін молодіжної роботи Гітлер'югенду служила кінцевій меті – расовій свідомості, покорі, відданості фюреру і Батьківщині, вірі в необхідність безмежної самопожертви. Як організація, Гітлер'югенд був спрямований на формування способу мислення солдата, який готовий пожертвувати собою заради нації та вождя.

Гітлер'югенд набув статусу державної молодіжної організації. Прийняття Закону «Про Гітлер'югенд» у грудні 1936 р. закріпило цю тенденцію, зробивши членство в цій організації обов'язковим для молоді у віці від 10 до 18 років.

До початку Другої світової війни Гітлер'югенд налічував понад 8 мільйонів членів.

Попри те, що Закон «Про молодіжну повинність» був прийнятий лише в березні 1939 р., Закон «Про Гітлер'югенд» протягом трьох років (1936–1939 рр.) був потужним інструментом психологічного і силового тиску з метою встановлення остаточного панування над німецькою молоддю.

Німеччина була охоплена цілою мережею навчальних закладів Гітлер'югенду, які повинні були забезпечити безперервний потік нових керівників і функціонерів організації. Заснована в 1939 р. в Брауншвейгу, Імперська академія молодіжного лідерства була, по суті, основою цієї системи.

До середини 30-х років стихійність дій Гітлер'югенду значно знизилася. Багато в чому це було пов'язано зі зростанням значення мілітаристського виховання, яке передбачало наявність суворої дисципліни. Тому активізм став непотрібним та навіть засуджувався.

Список використаних джерел

1. Чернуха О. В. Стан науки та освіти в Третьюму рейху. *Гілея: науковий вісник*. 2015. Вип. 102. С. 96–97.

Дмитро ДРОЗДОВ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У зв'язку з сучасними умовами розвитку суспільства й кардинальним реформуванням освітньої сфери як його основної стратегічної галузі, Євросоюз обрав курс на розкриття потенціалу використання цифрових технологій у навчальній діяльності й налаштування всієї освітньої системи Європи для її успішного функціонування в новому цифровому столітті. У якості стратегічних завдань розглядають підвищення якості європейської освіти на основі забезпечення масовості цифрової компетентності [2]. Особливої ваги ці завдання набувають у контексті загальної цифровізації як